

Kur'ân'da zikre çağrı

Kahramanmaraş'tan Mevlüt Arslan: "Araf Sûresi 205'te Allah'a sessizce zikirden bahsediyor. Peki, cehrî zikir yapan tarikler bu emri nerede buluyorlar?"

NEFSİN BAŞINI KIRAN ZİKİR MECLİSLERİ

Gizli ya da açık, sesli veya sessiz, ağlayarak yahut huşu içinde Allah'ı zikretmek, bir Kur'ân emridir.

Kur'ân'da Allah, "Siz beni zikredin; ben de sizi zikredeyim"1 buyuruyor.

Bahsettiğiniz âyette "yüksek sesle olmayan bir sesle" Allah'ı zikrin emredilişi,2 cehrî zikri yasaklamıyor. Bu âyetteki "gizli sesli zikri" müfessirler içtenlikle, ciddiyetle, ihlâs ve tazarru ile, ağlayarak ve yalvararak zikir olarak yorumluyor.3

Nitekim cehri zikri emreden de Kur'ân'dır. İşte bir âyet: "Hac ibadetinizi bitirdiğinizde, artık (cahiliye döneminde) atalarınızı andığınız gibi, hatta ondan daha da kuvvetli bir bağırişla (cehri olarak, yani açıktan) Allah'ı zikredin."4 Nitekim hac esnasında Allah sesli anılıyor, telbiye sesli getiriliyor.

Cehri olsun, hafi olsun her türlü zikre hadisten de bolca deliller vardır. İbn-i Abbas (ra) diyor ki: "Resulullah (asm) döneminde sahabeler sabah namazını bitirdikten sonra cehri olarak zikrederlerdi. Namazı bitirdiklerinde mescidin dışına zikir sesleri gelirdi. Eğer zikir sesleri duymazsam, o zaman namaza yetişmek için koşardım."5

Kur'ân'a göre namaz da zikirdir.6 Bilindiği gibi namazın da gizli sesle kılınanı, açık sesli kılınanı vardır. Ve her iki tarzı da vaciptir.

Bin yıldan beri tarikatlar cehri veya hafi zikir yollarından biriyle kemâlat yollarında yükselmişlerdir. Bediüzzaman diyor ki: "Nakşibendîler, zikir hususunda ittihaz ettikleri zikr-i hafî sayesinde, kalbin fethiyle, ene ve enâniyet mikrobunu öldürmeye ve şeytanın emirberi olan nefs-i emmârenin başını kırmaya muvaffak olmuşlardır. Kezâlik, Kâdirîler de, zikr-i cehrî sayesinde tabiat tâğutlarını tarümâr etmişlerdir."7

ALLAH'IN İFTİHAR DUYDUĞU MECLİSLER

Peygamber Efendimiz (asm) buyurdu ki: "Şüphesiz Allah'ın bazı seyyar melekleri

vardır. Bunlar Allah'ın anıldığı meclisleri araştırırlar. Sırf Allah'ı anmak için toplanmış bir meclis bulduklarında onlarla beraber otururlar. Kanatlarıyla birbirlerini kuşatırlar. Kendileriyle sema arası meleklerle dolar. Cemaat dağıldığında bu melekler yükselirler ve semaya çıkarlar. Allah bildiği halde onlara sorar: "Nereden geldiniz?" Onlar: "Senin yeryüzünde bazı kullarının yanından geldik. Onlar Senin için toplanmışlar, Seni anıyorlar, Sana tekbir ve tehlil getiriyorlar, Seni ilimle müzakere ediyorlar, Sana hamd ediyorlar, Senden istiyorlar" derler. Cenab-ı Hak sorar: "Benden ne istiyorlar?" Melekler: "Senden cennetini istiyorlar." derler. Cenâb-ı Hak: "Onlar benim cennetimi gördüler mi?" der. Melekler: "Hayır yâ Rabbî!" derler. Allah: "Görmüş olsalar ne yaparlardı?" der. Melekler: "Senden eman dilerlerdi" derler. Allah: "Benden neden eman dilerler?" diye sorar. Melekler: "Senin cehenneminden yâ Rabbi!" derler. Allah: "Onlar benim cehennemimi görmüşler mi?" der. Melekler: "Hayır!" derler. Allah: "Cehennemimi görmüş olsalar ne yaparlardı?" der. Melekler: "Senden mağfiret dilerlerdi." derler. Nihayet Allah: "Ben onları mağfiret ettim, ne diledilerse kendilerine verdim. Ve onları korktukları şeyden emin kıldım." buyurur. Bunun üzerine melekler: "Ya Rabbi! İçlerinde filân var; günahı çok! Oradan geçerken onlara takılıvermişti!" derler. Allah: "Onu da affettim. Onlar öyle bir cemaat ki, onlarla düşüp kalkan günahkâr olmaz" buyurur."8

RİSALE-İ NUR KÜLLÎ ZİKİRDİR

Sahabe-i güzün ile başlayan bu zikir meclisleri İslâm tarihi boyunca tarikatlarla ve medreselerle devam etti. Tarikat ehli cehri veya hafi olarak Allah'ı zikrettiler. Medreseler ilim yoluyla Allah'ı zikrettiler. Tarikatın kalp ile yaptığını medreseler akıl yoluyla yaptı.

Bin yıllık tarikat kurumlarını ve medrese sistemlerini hürmetle ve duâ ile anıyoruz.

Günümüzde ise Risale-i Nur, bu iki zikir akımını birleştirdi; ilim ve iman meclisleri olarak ortaya koydu. Kalp ve aklı kardeş yaptı. Nefsi de aynı meclise dâhil etmek suretiyle, lâtifeleri, kuvâları, duyguları (yani tarikatın deyimiyle letaif-i aşereyi) aynı ilim meclisinin talebeleri kıldı. Dünyayı bir zikirhane-i Rahman yaptı.9 Bütün sesleri zikir saydı.10

Bediüzzaman, ulûm-u imaniyeden olan Risale-i Nur derslerinin hem küllî zikir, hem geniş fikir, hem kesretli tehlil, hem kuvvetli imân dersi, hem gafletsiz huzur, hem kudsî hikmet, hem yüksek bir ibadet-i tefekkürîye gibi nurlar bulunduğunu11, her bir dersin semavatı gıpta ettirdiğini, bu derslerin zîşuur çok mahlûkat tarafından dinlendiğini beyan ediyor.12

Dipnotlar:

- 1- Bakara Sûresi: 152.
- 2- Araf Sûresi: 205.
- 3- Fahrettin-i Razi, Tefir-i Kebir, Araf Sûresi: 205.
- 4- Bakara Sûresi: 200.
- 5- Tecrid-i Sarih Tercümesi, 2/724.
- 6- Taha Sûresi: 14.
- 7- Mesnevî-i Nuriye, s. 89.
- 8- Müslim, Zikir Meclislerinin Fazileti, 8/2689.
- 9- Sözlür, s. 23, 215, 301, 321, 425; Mektubat, s. 195; Lem'alar, s. 123, 363; Şuâlar, s. 57, 106; Mesnevî-i Nuriye, s. 23.
- 10- Sözlür, s. 200.
- 11- Kastamonu Lâhikası, s. 194.
- 12- Barla Lâhikası, s. 143, 144.